

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)
SSN Ewa Stefańska (sprawozdawca)
SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku M. K.
przy uczestnictwie J. K. o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 28 lutego 2023 r.
w Izbie Cywilnej w Warszawie,
zażalenia uczestniczki
na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie
z 5 lipca 2022 r., sygn. akt XXVII WSC 41/22 (XXVII Ca 1350/20),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Uczestniczka J. K. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 18 stycznia 2022 r. w sprawie o podział majątku wspólnego, z wniosku M. K. Uczestniczka zaskarżyła ten wyrok w zakresie, w którym Sąd drugiej instancji oddalił jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Piasecznie z 6 lutego 2020 r. i określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 55 705 zł.

Postanowieniem z 5 lipca 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki, wskazując, że w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, skarga

kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Zważywszy, że uczestniczka podała jako wartość zaskarżenia kwotę 55 705 zł, skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Uczestniczka wniosła zażalenie, w którym zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w całości i wniosła o jego uchylenie. Zarzuciła naruszenie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 519¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że orzeczenia wydawane w sprawach o podział masy majątkowej, do których należą orzeczenia w sprawach o podział majątku wspólnego byłych małżonków, muszą dotyczyć całości przedmiotu działu i rozstrzygać o wszystkich zgłoszonych wzajemnych roszczeniach współwłaścicieli. Wszystkie te rozstrzygnięcia są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie uwarunkowane, stanowią integralną całość i są wzajemnie zależne, mimo że nie wszystkie mają tożsamy charakter.

Do pierwszej grupy można zaliczyć rozstrzygnięcia w zakresie ustalenia składu i wartości dzielonego majątku, co do przyznania składników majątkowych uczestnikom, zasądzenia spłat lub dopłat, żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym oraz rozliczenia nakładów z majątku wspólnego na majątki osobiste małżonków. Rozstrzygnięcia w tych kwestiach wydawane są bez względu na wnioski uczestników postępowania, jak również bez względu na podejmowaną przez nich inicjatywę dowodową (postanowienia SN: z 20 października 2004 r., IV CK 87/04; z 20 grudnia 2019 r., IV CZ 103/19; uchwała SN z 21 lutego 2008 r., III CZP 148/07). Do drugiej grupy należą natomiast np. rozstrzygnięcia co do rozliczeń między współwłaścicielami z tytułu posiadania składników majątkowych po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, co do rozliczenia z tytułu niezgodnego z prawem zbycia przez małżonka w czasie trwania wspólności ustawowej przedmiotu wchodzącego w skład majątku wspólnego, co do nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny (postanowienia SN: z 5 marca 2021 r., IV CSK 30/21; z 16 października 1997 r., II CKN 395/97; z 9 maja 2008 r., III CZP

26/08; z 1 grudnia 2011 r., I CSK 78/11). Wymienione roszczenia mają charakter niezależny i samodzielny, o tyle, że jeśli nie toczy się postępowanie o podział majątku wspólnego, mogą być dochodzone w procesie, a jeżeli w toku procesu zostanie wszczęta sprawa o podział majątku wspólnego, to zgodnie z art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 618 § 2 i 3 k.p.c. i art. 688 k.p.c., sprawy te są przekazywane z urzędu do rozpoznania w postępowaniu działowym.

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. w tzw. sprawach działowych, do których zalicza się także sprawy o podział majątku wspólnego byłych małżonków, skarga kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. Reguła ta obejmuje również przypadki, w których sąd w postępowaniu działowym rozstrzyga o wzajemnych roszczeniach byłych małżonków z tytułu posiadania rzeczy (567 § 3 w zw. z art. 618 i art. 688 k.p.c.). Spór taki, wobec objęcia go postępowaniem działowym, traci swój samodzielny procesowy charakter i zostaje poddany regułom rządzącym dopuszczalnością środków zaskarżenia w sprawach działowych (zob. postanowienie SN z 14 grudnia 2007 r., III CZ 56/07). Z woli ustawodawcy następuje bowiem skomasowanie w jednym postępowaniu i rozstrzygnięcie wzajemnych roszczeń współwłaścicieli w jednej sprawie, pod rygorem utraty możliwości ich późniejszego dochodzenia (567 § 3 w zw. z art. 618 § 3 i art. 688 k.p.c.). Ustawodawca decydujące znaczenie przywiązał w tym względzie do trybu, w jakim toczy się sprawa, a nie do przedmiotu rozstrzygnięcia sądu. Niezależnie bowiem od tego, co jest przedmiotem decyzji jurysdykcyjnej, rozstrzygnięcie zapada w sprawie zniesienia współwłasności (postanowienie SN z 14 grudnia 2007 r., III CZ 56/07). Zważywszy, że uczestniczka określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na 55 705 zł, co stanowiło zasądzoną na rzecz wnioskodawcy kwotę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w J. ponad jej udział, skarga kasacyjna nie przysługuje ze względu na treść art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.

Z przytoczonych względów orzeczono, jak w sentencji.

[ms]

